

(C) برخه: د شتمنی سوابق او یادښتونه

1

څلورم لوست: د پسونو محصولات او د هغې د اسنادو ساتنه

اصطلاح گاني

2

- **Culling:** د ضعيفو څارويو حلالول (د نژاد د اصلاح کولو يا هم د هغوي د زيات توليد ورکول او ياهم له زياتي گني څخه د مخنيوي لپاره).
- **Ear notch:** د غوړ غوڅونه يا سوري کول
- **RFID:** د راډيوي فريکونسيو پيژندگلو.

د پسونو د محصولاتو لپاره د اسنادو او سوابقو ساتنه ولي اهمیت یا ارزښت لري؟

3

د پسونو د گلو یا رمو د اسنادو او سوابقو ساتنه د مالدارۍ یو له مهمو او غوره وسیلو څخه دي چې ستاسې د عملیاتو د گټورتوب د زیاتوالی سبب کیري.

- د سوابقو او اسنادو ساتنه د پسونو په گلي یا رمې په گټورتوب باندې په مستقیمه توگه تاثیر لري.
- ټول مالداران باید د خپلي رمې په اړه مختلف نوعه اسناد او سوابق وساتي.
- د پسونو اساسي ارقام او احصایه تر څیرني لاندې نیسي او هغه له خپل ځان سره ساتي ترڅو چې په اسانۍ سره د حیواناتو په زیاتوالی باندې پوه شي.

د پسونو د محصولاتو لپاره د اسنادو او سوابقو ساتنه ولي اهمیت يا ارزښت لري؟

4

- د هر يوه پسه په جلا توگه ساتنه مونږ سره د څارويو په درملنه او تداوی کي هم مرسته کوي (د بيلگي په توگه هغه څاروي چي واکسين شوي دي او هغه څاروي چي نه دي واکسين شوي ...).
- د اسنادو او سوابقو ساتنه د څارويو په له منځه وړلو او حلالولو (*Culling*) کي هم مرسته کوي. د بيلگي په توگه هغه شمير پسونه چي د گلي يا رمي په منځ کي ناروغه يا ضعيف دي، بايد داسي څاروي له رمي يا گلي څخه لری کرل شي.
- ځني څاروي بايد چي په نښه کرل شي.

د پسونو په نښه کولو تگلاري کومي دي، هغه تشریح او روښانه کړی؟

5

د اسنادو او سوابقو ساتنه د څارویو په ځانگړي توگه د پسونو په محصولاتو کې یو مهم عمل دی.

• د حیواني اسنادو او سوابقو ساتنه د څارویو په نښه کولو سره پیل کېږي.

- د تل لپاره : دا نوعه په نښه کول (تشخیص) باید د تل لپاره وي ترڅو په دي توگه د هغوي په ټول ژوندانه کې وپیژندل شي.
- د زوروالی او ضایع کیدلو پر وړاندې د نښې مقاومت: اکثره تشخیصی نوعي (نښانونه) ضایع کېږي او یا هم زړیري، پس باید چې کوبنس وشي ترڅو چې د څارویو د مقاومي نښانونو څخه استفاده صورت ونیسي.
- نښه باید چې له وړاندې فاصلې څخه د لوستلو وړ وي: نښي یا هم د څارویو پیژندگلو باید نسبتاً له وړاندې فاصلې څخه ولوستل شي.
- آسانه استعمال: هره نوعه نښه (د څاروي پیژندگلو) چې په کار وړل کېږي، باید د هغې د استعمال لاره د مالدار لپاره آسانه وي.
- غوښتل شوي معلومات باید وړاندې کړي: ځني مالداران دا خوښ گڼي ترڅو چې زیات معلومات د څارویو په نښه کولو کې ولري: د بیلگې په توگه د زیرون نیټه، مور (dam)، پلار (sire) او د تولد نوعه او داسې نور...

د پسونو په نښه کولو تگلاري کومي دي، هغه تشریح او روښانه کړئ؟

6

- ځني له مالدارانو څخه د غوړ لپاره ځونډی انتخابوي، او په ځنیو مواردو کې دوه د غوړ ځونډي هم په څاروي باندې ځورندوي.
- د غوړ ځونډيو د مختلفو ډولونو ډیزاینونه، اندازې او د هغوي زیانونه او ګټي:
 - ✦ برنجي (Brass)
 - د نویو تولد شوو ورغومو لپاره غوښتل شوي یا مطلوب وي.
 - لږ وزن لري
 - لوستل د هغې مشکل یا ستونزمن وي.

د پسونو په نښه کولو تگلاري کومي دي، هغه تشریح او روښانه کړئ؟

7

• Plastic پلاستيکي

- پرته له دي چي څاروی ونيسو (تماس ورسره پيدا کړو) په آسانی سره لوستل کيږي.
- په مختلفو رنگونو او اندازو سره شتون لري.
- مخکي تر مخکي د يوه عدد پواسطه مهر کيږي او يا هم خالي پريښودل کيږي.
- په نسبي توگه د ضايع کيدلو زيات ميزان لري. نشانی های (DNA)
- د (DNA) نښانونه
 - ✦ د غوږ نسج د نښه کولو په جريان کي لري کيږي او په سرتړلي شکل سره هغه زيرمه کيدلی شي او د راتلونکی استفادې لپاره تيوب لیبیل (په نښه) کړئ.

د پسونو په نښه کولو تگلاري کومي دي، هغه تشریح او روښانه کړئ؟

8

● Placement ځای نیونکی

- د غوږ په لاندنی غضروفي یا نرمی په منځنی برخه کې داغ کیږي.
- د غوږ له حاشیې نه په دومره اندازې سره لری اوسئ چې د راتلونکی نمو په نتیجه کې له منځه لاړ نه شي.
- ځني له مالدارانو څخه اضافي معلومات لکه د تولد نیټه، د څاروی نوعه د غوږ د ځورندې باندې درج کوي.
- د نورو معلوماتو برابرول
- لومړی شمیره — د څاروی د تولد یا زیږیدني له کال نه عبارت ده.
- د مختلفو نسلونو او کلونو لپاره مختلف رنګونه په کار وړل کیږي.
- په ځنیو مواردو کې مختلف رنګونه د مالکیت بیانونکي وي.
- د خاوند نوم یا د نوم مختاری هم د غوږ په ځورندې باندې نوشته کیدلی شي.

د پسونو په نښه کولو تگلاري کومي دي، هغه تشریح او روښانه کړئ؟

9

- خال کوبي کول له هغې نښې نه عبارت دی چې په دايمي توگه په څارويو کي باقي پاتي کيږي.
- د څارويو په غوږونو کي د خال کوبي لپاره د سنتو پواسطه شميري او توري کاريږي.
- له دي نه وروسته په سوريو باندې رنگونه وهل کيږي ترڅو چې شميري او توري د لوستو وړ ورگرځي.
- ضرر يا زيان – له وړاندې فاصلي څخه په شکل باندې لوستل کيږي.

د پسونو په نښه کولو تگلاري کومې دي، هغه تشریح او روښانه کړئ؟

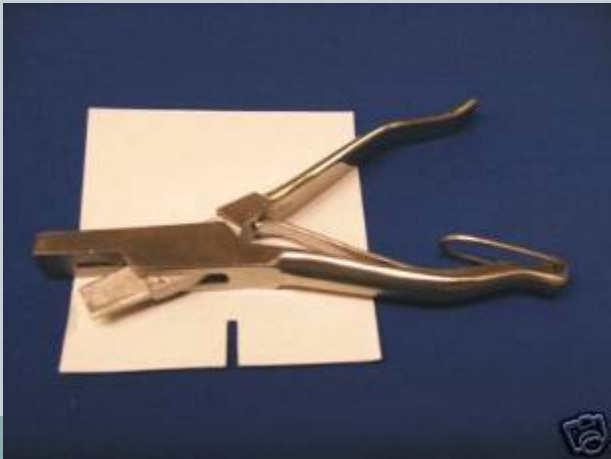
10

ځني له مالدارانو څخه دي ته ترجیح ورکوي ترڅو چي د روغومو غوړونه سوري کړي.

● د غوړ سوري يا غوڅونه د V په شکل او کوچنی وي.

● بنایي دا نوعه سوري په نړيوال کودي سيستم سره وي او يا هم د مالدار په خوښه وي.

● د ساده تشخيص لپاره په کار وړل کيږي او له نسبتاً لري فاصلي څخه لوستل کيدلی

د پسونو په نښه کولو تگلاري کومې دي، هغه تشریح او روښانه کړئ؟

11

- حیواني تشخیص یا نښانې کول په الکتراڼيکي توگه د ورځي په تیریدو سره پراخیري.
- رادیويي فریکونسیو (RFID) د تشخیص تکنالوژي په چټکۍ سره نمو کړې ده.
- د برقي الاتو پواسطه د غوږ په نښه کول - وړوکی تراشونکی (microchip) او مسي بناخ په غوږ سوری کونکی استندرد پلاستيکي آلہ (standard plastic ear tag) کي شتون لري.
- وړوکی تورونکی آلہ د څاروي د پوستکي لاندې پیوند شوي یا په څارويو کي وړل شوي ده. Microchip له یو وړوکی تورونکی نه عبارت دی چي د مینیاتوری خپله کارکونکی رادیو او آنتن لرونکی وي.

د پسونو په نښه کولو تگلاري کومي دي، هغه تشریح او روښانه کړئ؟

12

- د څارویو د تشخیص لپاره د رنگونو داغونه او نښانې گانې په کار وړل کېږي.
- پیری له مالدارانو څخه خپل ورغومي له والدینو څخه په یو له شمیرو په رنگه توگه داغ کوي.
- د رنگ د زیات استعمال څخه باید چې مخنیوی وشي ترڅو چې د وړیو کیفیت وساتل شي.
- چسپکونه، تباشیر او سم پاشونکي په مختلفو رنگونو سره شتون لري ترڅو چې په چټک تشخیص کې مرسته وکړي.
- دا نوعه رنگونه د څاروی په ملا یا سر باندې په کار وړل کېږي.
- د تشخیص دا میتود معمولاً د هغو څارویو د نښانې کولو لپاره په کار وړل کېږي چې ښایي په نښه شوي څاروي د مثل تولید وکړي او یا هم ښایي د مثل تولید ونه کړي، واکسین شوي وي او یا هم واکسین شوي نه وي.

Temporary Identification (مؤقتی تشخیص)

13

د پسونو په ګله يا رمه کي د اسنادو د ساتني له کومو نوعو سيستمونو څخه استفاده صورت نيسي؟

14

- ځني له مالدارانو څخه په ډيره کمه اندازه معلومات د پسونو د نښه کولو لپاره په کار وړي، په داسي حال کي چي ځني يي په ډير تفصيلي توګه کاروي.
- هر کله چي د اسنادو او سوابقو د ساتني سيستم انتخاب شي، مالداران بايد د توليد ټولي موخي يا هدفونه په خپل فکر کي ولري.
- مخکي له دي څخه چي د سوابقو د ساتني د سيستم څخه استفاده صورت ونيسي، پس استفاده کونکي بايد چي په غوښتل شوي سيستم کي مطلوبو معلوماتو باندې پوه شي.

د پسونو په ګله يا رمه کي د اسنادو د ساتني له کومو نوعو سيستمونو څخه استفاده صورت نيسي؟

15

- **Mothering ability** د مورني
وظيفو يا دندو د سرته رسولو توان.
- **Vigor of the lambs** د ورغمو
د نمو قدرت او توان
- **Birth weights of lambs** د
ورغمو د لنگوان د وخت وزن
- **Weaning weights** د شيدو
اخستلو د دوران وزنونه.
- **120-day weights** د ۱۲۰
ورځو وزن

- **Sire and dam** د څاروي مور او
پلار
- **Lambing date** د ورغمو د
زيريدني نيته
- **Sex of lambs** د ورغمو جنس
- **ID of lambs** د ورغمو پيژندګلو
- **Lambing ease** د لنگون د دوري
تکليف يا اسانوالي.

مرور / خلاصه (لنڊيز)

16

- د پسونو د سوابقو (اسنادو) د ساتني د درک او فهم اهميت.
- د پسونو د نښانې کولو (داغ، پري کول او نور) د پيژندلو د اهميت پيژندل.
- د هغو سيستمونو تشخيص کول چي د پسونو د اسنادو په ساتنه کي په کار وړل کيږي.
- د سوابقو د مختلفو فورمو تکميلول کومي چي په پسونو کي په کار وړل کيږي.